

La Biblioteca Humana als Països Baixos: un intercanvi reeixit d'històries de vida

Anne van den Dool

Redactora, autora i periodista

anne.vandendool@kb.nl

<https://annevandendool.nl/>

DOI

<https://dx.doi.org/10.1344/BiD2022.48.03>

Citació recomanada

van den Dool. Anne (2022, juny). "La Biblioteca Humana als Països Baixos: un intercanvi reeixit d'històries de vida". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 48 (juny). <<https://bid.ub.edu/48/vandendool.htm>>. DOI: <https://dx.doi.org/10.1344/BiD2022.48.03> [Consulta: dd-mm-aa].

Els textos publicats en aquesta revista estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement 4.0 Internacional de Creative Commons. La llicència completa es pot consultar a <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ca>

Resum

El concepte originàriament danès de la Biblioteca Humana es coneix als Països Baixos des de fa uns sis anys. Fins i tot durant la crisi del coronavirus, els organitzadors van aconseguir arribar a més de 700 persones en més de 20 sessions. L'alta qualificació mitjana donada pels participants està en consonància amb els resultats positius dels estudis previs sobre l'impacte de la Biblioteca Humana. Es pot fer una distinció entre els efectes a curt i llarg termini, els efectes en els participants voluntaris davant dels que participen en una edició de la Biblioteca Humana en un context obligatori, com una situació laboral, i els efectes aconseguits en termes de conscienciació, canvi d'actitud i canvi de comportament. En gairebé totes aquestes àrees, la Biblioteca Humana obté una puntuació alta. En el futur, es pot investigar més sobre la distinció entre aquestes diferents situacions, i també sobre l'efecte en els "llibres" en lloc dels "lectors", en els quals gairebé tota la investigació se centra ara.

LA BIBLIOTECA HUMANA EN LOS PAÍSES BAJOS: UN EXITOSO INTERCAMBIO DE HISTORIAS DE VIDA

Resumen

El concepto originalmente danés de la Biblioteca Humana se conoce en los Países Bajos desde hace unos seis años. Incluso durante la crisis del coronavirus, los organizadores lograron llegar a más de 700 personas en más de 20 sesiones. La alta calificación promedio dada por los participantes está en consonancia con los resultados positivos de estudios previos sobre el impacto de la Biblioteca Humana. Se puede hacer una distinción entre los efectos a corto y largo plazo, los efectos en los participantes voluntarios frente a aquellos que participan en una edición de la Biblioteca Humana en un contexto obligatorio, como una situación laboral, y los efectos logrados en términos de concienciación, cambio de actitud y cambio de comportamiento. En casi todas estas áreas, la Biblioteca Humana obtiene una puntuación alta. En el futuro, se puede investigar más sobre la distinción entre estas diferentes situaciones, así como sobre el efecto en los "libros" en lugar de en los "lectores", en quienes casi toda la investigación se centra ahora.

Abstract

The originally Danish principle of The Human Library has been known in the Netherlands for about six years now. Even during the coronavirus crisis, the organizers managed to reach more than 700 people in over 20 sessions. The high average rating given by the participants is in line with the positive results of previous studies on the impact of The Human Library. A distinction can be made between short-term and long-term effects, effects on voluntary participants versus participants in an edition of The Human Library in a mandatory setting, such as a work situation, and effects achieved in terms of awareness, change in attitude and behavioural change. In almost all of these areas, The Human Library scores high. In the future, more research can be done into the distinction between these different situations, as well as on the effect on the 'books' rather than the 'readers', on whom almost all research now focuses.

Rebut: 01/10/2021
Acceptat: 01/01/2022

1 Introducció

Recordo la primera vegada que vaig entrar en contacte amb la Biblioteca Humana. Fa uns tres anys, poc abans de trobar la meva primera feina a la xarxa de biblioteques, passejava pel centre de la meva ciutat i vaig decidir per caprici tornar a entrar a la seu central de la biblioteca pública. A dins, no vaig trobar el silenci habitual de mares amb fills belluguejant, d'estudiants treballant diligentment i de membres del personal desant llibres en silenci; no, aquesta vegada, el lloc bullia d'activitat. Hi havia taules repartides per la sala, cadascuna amb dues persones, que semblaven estar immerses en una conversa animada. Al voltant, hi havia persones que hi mostraven interès i escoltaven amb agudesia les seves històries.

El lloc més concorregut era el taulell proper a l'entrada: una taula elevada darrere de la qual hi havia una dona jove, que assenyalava un tauler d'anuncis. Al tauler, hi havia dues columnes: una amb la categoria "prestat" i, una altra, amb la categoria "disponible". A petició dels qui s'acostaven al taulell, movia els cartells magnètics del tauler d'una columna a l'altra. Als cartells, es llegien paraules com "sense sostre" i "transsexual".

Quan li vaig preguntar què hi passava, em va explicar que havia entrat en una biblioteca humana. Aquell dia, no només es prestaven llibres, sinó també persones, i em va dir que a les taules, hi havia persones que volien compartir les seves històries vitals amb altres persones, i persones que estaven interessades en aquelles històries. També podia seure en una taula, si volia. Un dels llibres humans, com ella els anomenava, encara era lliure.

Em vaig asseure davant d'una persona que al principi hauria pensat que era un home, que es va presentar com a Sylvia. Va ser llavors quan em vaig adonar de les arracades, del vestit i del pintallavis. El que va seguir durant els vint minuts següents va ser una conversa franca en la qual vaig saber que als homes

no se'ls permetia caminar pels carrers vestits de dona fins als anys vuitanta, les dificultats a què s'havia d'enfrontar la Sylvia per poder portar faldilles a la feina, i les dificultats psicològiques que poden sorgir quan no pots ser qui ets.

El meu llibre humà no era l'únic de la sala amb una història commovedora, com vaig entendre mentre passejava per la biblioteca després de la xerrada. A les altres taules, es podia trobar un antic membre d'un moviment islàmic d'Egipte, una víctima de violació i una dona greument discapacitada. Quan vaig tornar a passar per davant de les taules, vaig poder copsar fragments de les seves històries. Una jove explicava com patia un trastorn d'estrès posttraumàtic després de ser agredida en una cita a casa seva, i, arran d'això, va decidir iniciar un debat sobre la violència sexual als Països Baixos. El blog que escrivia l'havia portat a un dels programes d'entrevistes més importants dels Països Baixos, cosa que havia desencadenat una de les accions de més gran abast contra la violència sexual dels darrers vint anys. El refugiament egipci havia creat representacions teatrals sobre la seva pròpia història de fugida, i la dona amb un trastorn congènit del creixement havia estat presidenta del grup d'interès pels nans.

En definitiva, totes les seves històries tenien un punt d'inflexió en el qual havien transformat per bé el que els havia passat. Durant aquella tarda, es van atrevir a ser vulnerables sobre el seu passat, però estaven igual d'orgullosos dels passos que havien pres per recuperar les seves vides. El fet que fossin capaços d'explicar les seves històries amb confiança a si mateixos i als seus interlocutors deixava clar que semblava que havien tingut èxit.

2 Freqüència i avaluació

Ara, sé que la biblioteca humana que vaig descobrir aquella tarda no és ni de bon tros l'única del món. Als Països Baixos, al llarg de 24 reunions l'any passat, es van mantenir un total de 720 converses en el context de la Biblioteca Humana, incloent-hi infants adoptats, exconvictes, sol·licitants d'asil i *drag queens*. Se'n van celebrar per tot el país: des de Groningen, al nord, fins a Vlissingen, al sud, des de la capital, Amsterdam, a l'oest, fins a Tilburg, a l'est. Algunes d'aquestes reunions es van dur a terme de manera telemàtica, a causa de les mesures adoptades en relació amb la crisi del coronavirus.

Altres visitants van quedar tan impressionats amb la Biblioteca Humana com jo: en l'avaluació, el 100 % dels prop de 450 enquestats deia que recomanaria una visita a una altra persona. Apreciaven l'obertura i la manca de judici en les converses que van tenir amb desconeguts totals, segons deien, i també havien après a mirar més de prop les seves pròpies qualitats i defectes gràcies a l'activitat. De tots els enquestats, el 97 % va dir que havia descobert coses noves; en un percentatge igual, els enquestats deien que havien adquirit una millor comprensió de la situació del "llibre viu". De mitjana, van puntuar la seva visita amb un 9 (The Human Library, 2021).

3 Història i objectius

Les edicions neerlandeses de la Biblioteca Humana s'organitzen des de fa uns sis anys; la primera edició va tenir lloc el 2014, al Groninger Forum. Des del 2017, també s'organitzen biblioteques humanes en altres

ciutats. Tot i això, l'origen del concepte es troba a Copenhaguen. Al festival danès de Roskilde, l'any 2000, se'n va organitzar la primera edició, llavors anomenada Menneskebiblioteket, amb un grup de joves com a iniciadors. Un d'ells havia estat apunyalat en una sortida el 1993 i havia decidit compartir la seva història amb el món. L'esdeveniment va estar obert durant vuit hores al dia durant quatre dies i va disposar de més de cinquanta títols diferents. Més d'un miler de lectors en van gaudir. Ara, vint-i-un anys després, s'han dut a terme edicions de l'esdeveniment a vuitanta-cinc països, repartits per sis continents (The Human Library, 2019).

Durant aquests vint-i-un anys, s'han establert diverses normes perquè l'esdeveniment es desenvolupi de la millor manera. Per exemple, els llibres i els lectors han de ser tractats amb respecte. Ambdues parts tenen dret a fer qualsevol pregunta, però no han de respondre si no volen. Qualsevol de les parts pot posar fi a la conversa en qualsevol moment. En nom de la integritat, les normes també estableixen que els "llibres" no es poden treure fora. La metàfora del llibre s'observa en les normes de la casa: els lectors han de tornar el llibre en el mateix estat mental i físic en què el van rebre i, per tant, no poden doblegar ni fer malbé les pàgines.

Només els lectors registrats, que accepten els drets del llibre, poden demanar llibres en préstec. Els llibres humans no es poden reservar: quan el llibre triat ja està prestat, se'n pot llegir un altre mentrestant. Dos lectors poden agafar el mateix llibre si es coneixen i si el llibre hi està d'acord. Si el llibre en qüestió no està disponible en un idioma que el lector entengui, pot demanar un diccionari en forma de traductor. Els lectors menors de catorze anys necessiten el consentiment parental o han d'anar acompanyats del pare o de la mare, o d'un tutor.

S'espera que, si es respecten aquestes normes, es pugui perseguir l'objectiu més alt de la Biblioteca Humana: crear espai per al diàleg i la comprensió. També es tracta de promoure el respecte pels drets humans i compartir les experiències de les persones que s'enfronten a estereotips, prejudicis, estigmatització, exclusió i discriminació. D'aquesta manera, s'espera que els visitants desenvolupin una actitud d'obertura i acceptació cap a les persones que són "diferents", prenguin consciència dels seus prejudicis i aconseguixin deixar-los de banda. Per tant, la Biblioteca Humana no vol ser una trobada amb un personatge exòtic (The Human Library, 2021).

4 Investigació d'impacte als Països Baixos

Un estudi inicial dels efectes de la Biblioteca Humana va ser realitzat el 2015 per Karolin Jambor, de la Universitat de Ciències Aplicades Hanze de Groningen. Va entrevistar 103 participants en l'edició de la Biblioteca Humana de Groningen el 2015, poc després de la primera edició a la mateixa ciutat el 2014. A diferència de molts altres estudis, va entrevistar tant "llibres" com "lectors". Molts llibres descriuen la Biblioteca Humana com una experiència molt desafiadora, però satisfactòria. Prop de tres quartes parts dels enquestats van qualificar l'esdeveniment com un èxit. El 82 % dels enquestats va estar d'acord amb el fet que la Biblioteca Humana, com a concepte, ajuda a unir diferents grups socials i ètnics. A més, el 67 % dels enquestats va declarar que havia parlat amb persones amb les quals no parlava en la seva vida diària. El 88 % dels enquestats estava d'acord amb l'afirmació que la Biblioteca Humana és una bona manera de desafiar prejudicis, estereotips i discriminació. L'enquesta també va mostrar que el 47 % dels enquestats havia obtingut noves perspectives. A més, el 97 % de tots els enquestats va declarar que havia

aprs alguna cosa, o molt, sobre si mateix, i el 79 % va sentir que havia aprs ms sobre la tolerncia. Els percentatges en termes de canvi d'actitud van ser menors: només el 52 % va afirmar que la seva actitud havia canviat en certa mesura, mentre que el 30 % de tots els enquestats va considerar que la seva actitud havia canviat completament (Jambor, 2015).

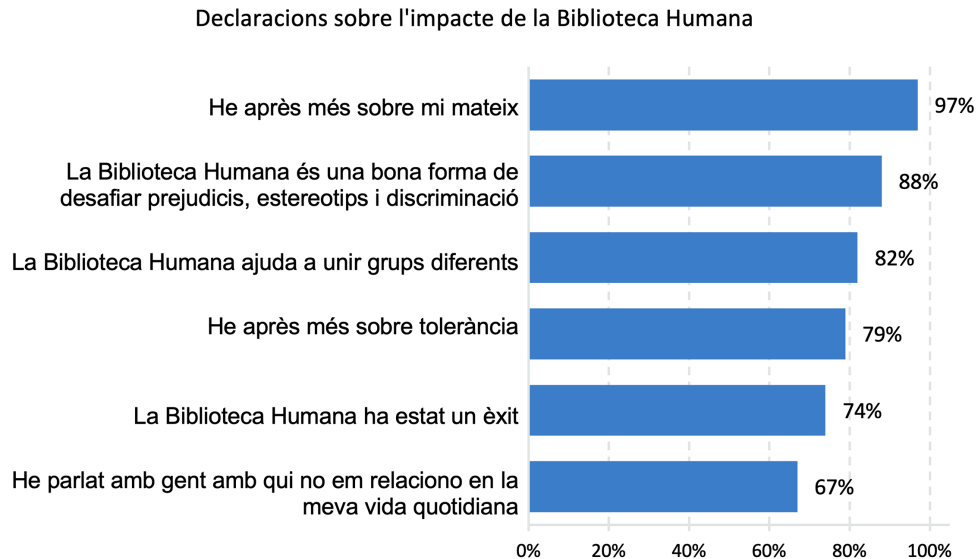

Figura. Declaracions sobre l'impacte de la Biblioteca Humana. Font: Jambor, 2015

Al final del 2017, la psicòloga Anna Handke va fer el primer estudi exhaustiu sobre l'impacte de la Biblioteca Humana en l'actitud dels participants. L'estudi va abordar específicament la qüestió de si les concepcions dels visitants del grup minoritari amb el qual havien tingut contacte havien canviat per bé després de la trobada. Vuitanta-set visitants d'una edició de la Biblioteca Humana a Groningen al juny d'aquell any van ser entrevistats en tres moments diferents: abans de l'esdeveniment, immediatament després de l'esdeveniment i un mes després de l'esdeveniment.

L'estudi va resultar ser un poderós suport per a l'objectiu final de la Biblioteca Humana. Va mostrar que fins i tot una breu conversa en la qual les persones participen voluntàriament pot ser suficient per millorar l'actitud dels visitants cap al grup minoritari. Així, l'estudi va demostrar estar en línia amb investigacions psicològiques socials anteriors que mostren que la clau per millorar l'actitud d'un grup cap a un altre és el contacte entre tots dos grups (Allport, 1954).

La Biblioteca Humana sí que va demostrar tenir aquest efecte: l'actitud dels entrevistats cap al grup minoritari amb el qual van parlar va ser més positiva després de l'entrevista que abans. La qualitat de l'entrevista va resultar més important que la tipicitat, és a dir, fins a quin punt el membre del grup minoritari és representatiu del grup al qual pertany. No obstant això, el coneixement dels visitants sobre el grup minoritari va augmentar, i la por al grup va disminuir. Handke no va observar canvis en l'empatia per a aquest grup. I va concloure que la Biblioteca Humana pot provocar canvis d'actitud significatius en un curt període de temps, encara que no en tots els àmbits (Handke, 2017).

5 Investigació d'impacte internacional

Els estudis d'impacte sobre l'efecte de la Biblioteca Humana també s'han dut a terme fora dels Països Baixos. El 2020, l'oficina d'investigació danesa Analyse & Tal va rebre l'encàrrec de la Fundació Zurich de dur a terme un estudi qualitatiu sobre el tema. L'estudi es va basar en tres esdeveniments virtuals organitzats per la Biblioteca Humana al setembre del 2020 per a dos-cents empleats del Zurich Insurance Group de diferents regions del món. Alguns dels participants van ser entrevistats abans dels esdeveniments i tres mesos després.

Aquest estudi d'impacte mostra que la Biblioteca Humana ajuda els visitants a tenir una visió més àmplia de la diversitat i els permet adonar-se que una societat inclusiva només es pot aconseguir si totes les parts estan compromeses activament amb el canvi. Els resultats d'aquests investigadors, com les avaluacions de The Human Library Netherlands i la investigació de Handke, mostren un nivell alt de satisfacció i un efecte significatiu a curt termini entre els participants. Les entrevistes amb els participants van mostrar que podien recordar vívidament detalls concrets de l'esdeveniment. També van indicar que, durant els mesos posteriors a l'esdeveniment, havien reflexionat de manera recurrent sobre les seves experiències i havien revisat els seus propis prejudicis diverses vegades. Es van adonar que la diversitat pot prendre més formes que l'aparença física d'una persona. Durant les entrevistes, diversos enquestats també van indicar que assistir a l'esdeveniment els havia comportat un canvi de comportament. Això planteja la possibilitat que els efectes de la Biblioteca Humana s'estenguin més enllà de les persones que han visitat alguna de les edicions: un canvi de comportament també pot afectar positivament els altres. A més, aquest estudi demostra que l'aplicació de la Biblioteca Humana al comerç també pot tenir un impacte significatiu.

La investigació feta a Hong Kong el 2020 mostra una aplicabilitat encara més àmplia de la Biblioteca Humana. Es va centrar en aquesta intervenció com a clau per a la inclusió social reeixida de les persones que es recuperen de malalties mentals, en què la comprensió mútua és d'una gran importància. La intervenció va servir per promoure aquesta forma d'inclusió social. Els informes dels treballadors de la salut mental sobre les seves experiències van mostrar que la Biblioteca Humana és adequada per facilitar la inclusió social i promoure la recuperació de la salut mental (Kwan,2020). La diferència d'efectes és particularment gran en comparació amb els enfocaments d'intervenció unidireccional a gran escala. Amb tot, s'ha de desenvolupar un manual de pràctica clínica per informar els futurs professionals sobre el valor de l'enfocament de la Biblioteca Humana en l'atenció a la salut mental.

6 Conclusions i suggeriments per a la continuació de la recerca

Els estudis esmentats, sense excepció, estan a favor de La Biblioteca Humana: en molts casos, una visita no és només una experiència positiva, sinó que, fins i tot, comporta un canvi d'actitud. No s'observen diferències importants entre la investigació de l'impacte neerlandès i internacional en aquest sentit. Malgrat això, la visió general anterior mostra que, tot i que s'han publicat diversos estudis sobre l'impacte de la Biblioteca Humana a curt i mitjà termini, encara no s'ha dut a terme un procés de seguiment a més llarg termini. A més, aquests estudis se centren principalment en els efectes sobre les idees i actituds dels "lectors", i en menor mesura en els dels "llibres". Tot i que un esdeveniment sol arribar a més "lectors" que "llibres", els estudis que han examinat l'impacte de la Biblioteca Humana en el "llibre viu" mostren que els

efectes entre aquest col·lectiu tampoc no són insignificants. Aquests efectes no es vinculen necessàriament de forma directa als objectius marcats per l'organització, però, sens dubte, poden influir en la manera en què aquestes persones es relacionen amb altres grups després de l'esdeveniment, fins i tot si són un grup majoritari.

Bibliografia

Allport, Gordon W. (1954). *The Nature of Prejudice*. Reading, Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Company.

Analyse & Tal (2021). *Study on the Impact of The Human Library*. Forthcoming.

Handke, A. L. (2017). "Don't Judge a Book by Its Cover. Impact Evaluation of a Human Library". Groningen: Rijksuniversiteit Groningen (RUG). <https://static1.squarespace.com/static/5a2f3fe5bff2003632bd79e0/t/5a53c72a9140b7212c37535b/1515439920823/MAThesis_2015-2017_HandkeAL2+2.0.pdf>. [Consulta: 15/09/2021].

Jambor, Karolin (2015). *Human Library Evaluation Study. An Evaluation Study on the Objectives and Effectiveness of the Human Library*. Groningen: Hanzehogeschool Groningen. <<https://static1.squarespace.com/static/5a2f3fe5bff2003632bd79e0/t/5a52da0224a694bca85d4f1e/1515379207060/Human+Library+Groningen+2015+Evaluation+Study.pdf>>. [Consulta: 15/09/2021].

Kwan, Chi Kin (2020). "A Qualitative Inquiry into the Human Library Approach: Facilitating Social Inclusion and Promoting Recovery". *International Journal of Environmental Research and Public Health*, vol. 17, núm. 9, pàg. 3029. <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7246815/pdf/ijerph-17-03029.pdf>>. <<https://doi.org/10.3390/ijerph17093029>>. [Consulta: 15/09/2021].

The Human Library (2019). "About the Human Library". <<https://humanlibrary.org/about/>>. [Consulta: 15/09/2021].

TheHumanLibrary(2020)."Jaarverslag2020".<<https://static1.squarespace.com/static/5a2f3fe5bff2003632bd79e0/t/5fedda82f218a25ea6fbd150/1609423495459/HL+2020+jaarverslag.pdf>>. [Consulta: 15/09/2021].